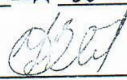

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВАДИМА ГЕТЬМАНА»
Факультет обліку та податкового менеджменту
Кафедра обліку і оподаткування

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Науково-методичною радою університету
Протокол № 2 від 21.11. 2019 р.

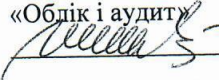
Голова НМР А.М. Колот

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Фінансовий аналіз»

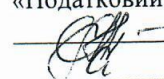
рівень вищої освіти	<u>другий (магістерський)</u>
галузь знань	<u>07 «Управління та адміністрування»</u>
спеціальність	<u>071 «Облік і оподаткування»</u>
освітня програма	<u>8001 «Облік і аудит»</u>
освітня програма	<u>8007 «Податковий менеджмент»</u>
тип дисципліни	<u>вибіркова</u>

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми
«Облік і аудит»

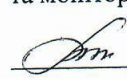
 М.М. Шигун

Гарант освітньо-професійної програми
«Податковий менеджмент»

 Н.А. Остап'юк

ПОГОДЖЕНО:

Директор Центру менеджменту
та моніторингу якості освіти

 Т.О. Фролова

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою обліку і оподаткування
протокол № 5 від 20.11. 2019 р.

Завідувач кафедри
 М.М. Шигун

Київ-2019

Розробник: Нікітан Н.О., к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування.

Форма навчання —	денна
Семестр —	2
Кількість кредитів ECTS —	4
Форма підсумкового контролю —	залік
Мови викладання	українська, англійська

Форма навчання —	заочна
Семестр —	3
Кількість кредитів ECTS —	4
Форма підсумкового контролю —	залік
Мова викладання	українська

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ.....	11
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.....	11
Тема 1. Теоретичні основи фінансового аналізу.....	11
Тема 2. Загальна оцінка фінансового стану підприємства.....	11
Тема 3. Аналіз фінансової стійкості підприємства.....	11
Тема 4. Аналіз платоспроможності і ліквідності підприємства.....	12
Тема 5. Аналіз грошових коштів та грошових потоків.....	12
Тема 6. Аналіз ефективності використання капіталу.....	12
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.....	13
Тема 7. Аналіз кредитоспроможності підприємства.....	13
Тема 8. Аналіз ділової активності та інвестиційної привабливості.....	13
Тема 9. Оцінка виробничо-фінансового лівериджу у фінансовому аналізі.....	14
Тема 10. Короткостроковий прогноз фінансового стану підприємства.....	14
Тема 11. Аналіз фінансового стану неплатоспроможних підприємств та запобігання їхнього банкрутства.....	14
Тема 12. Стратегічний аналіз фінансового ризику та його зниження.....	15
3. ПОРЯДОК ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ	15
4. РЕКОМЕНДОВАНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА.....	16
4.1. Основна література.....	16
4.2. Додаткова література	16

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Фінансовий аналіз» є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування».

Анотація навчальної дисципліни:

Фінансовий аналіз (Financial analysis) – це сукупність принципів, методів, форм, прийомів фінансового аналізу щодо визнання, оцінки, подання та розкриття його елементів з метою поліпшення діяльності суб'єктів господарювання.

Міждисциплінарні зв'язки робочої програми навчальної дисципліни: «Фінансовий аналіз» як навчальна дисципліна інтегрує велику кількість базових понять та прийомів загальнотеоретичних і спеціальних дисциплін таких, як: «Фінанси», «Гроші та кредит», «Статистика», «Бухгалтерський облік», «Звітність підприємства», «Облік в зарубіжних країнах», «Облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами», «Фондовий ринок», «Міжнародна економіка», «Міжнародні фінанси», «Міжнародна інвестиційна діяльність», «Фінанси міжнародних корпорацій».

Мета вивчення дисципліни: на основі останніх досягнень науки у фінансовому аналізі допомогти майбутнім фахівцям опанувати теорію і практику здійснення фінансового аналізу у суб'єктів підприємницької діяльності; сформувати у студентів уміння та навички кваліфіковано проводити фінансовий аналіз підприємства; навчити студентів робити обґрунтовані висновки; допомогти студентам засвоїти вміння розробляти та знаходити шляхи поліпшення фінансового стану підприємства та покращення його фінансових результатів.

Завдання (навчальні цілі) дисципліни полягає у формуванні в студентів цілісної системи знань щодо методології оцінювання організації фінансового аналізу. У результаті вивчення дисципліни студенти повинні *засвоїти* елементи дослідницької діяльності, принципи організації, методик у технології процедур фінансового аналізу, форми проведення фінансового аналізу; методик у організації внутрішнього та зовнішнього фінансового аналізу платоспроможності, ліквідності, фінансової стійкості, грошових коштів та їх потоків, ефективності використання капіталу підприємства; використання інформації фінансового аналізу в управлінні підприємством. Навчитися проводити авторські дослідження, зокрема, в частині збору інформації для аналізу, правильно і раціонально застосовувати на підприємствах фінансовий аналіз; надати фахівцям вміння застосовувати набуті знання у професійній діяльності з метою прийняття подальших фінансових та інвестиційних рішень, зростання економічних вигід діяльності підприємства.

Предметом вивчення дисципліни виступає сукупність теоретичних, методичних та організаційних питань фінансового аналізу діяльності підприємств на основі останніх досягнень науки з урахуванням світового досвіду здійснення фінансово-аналітичних робіт.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі результати навчання:

1. Знання:

фундаментальних концепцій фінансового аналізу, набутих у процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи; критичного осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей.

2. Уміння:

розв'язувати складні завдання і проблеми, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог провадження дослідницької та/або інноваційної діяльності.

3. Комунікація:

здатність працювати у міжнародному та вітчизняному просторі, застосовувати управлінські навички у сфері бухгалтерського обліку, оподаткування, фінансів, банківської справи та

страхування, зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефаківців, зокрема до осіб, які навчаються.

4. Автономність та відповідальність:

продемонструвати розуміння особистої відповідальності за професійні та/або управлінські рішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування, за розвиток професійного знання і практик, оцінку стратегічного розвитку команди; здатність до подальшого навчання, яке значною мірою є автономним та самостійним.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійних програми «Облік і аудит», «Податковий менеджмент» (табл. 1а, 1б).

Таблиця 1а

**Матриця компетентностей та програмних результатів навчання, які формуються
під час вивчення навчальної дисципліни «Фінансовий аналіз»
у відповідності до освітньо-професійної програми «Облік і аудит»**

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК01.	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	ПР01.	Вміти розвивати та підвищувати свій загальнокультурний і професійний рівень, самостійно освоювати нові методи роботи та знання щодо комплексного бачення сучасних проблем економіки та управління.
ЗК06.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	ПР10.	Збирати, оцінювати та аналізувати фінансові та нефінансові дані для формування релевантної інформації в цілях прийняття управлінських рішень.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)			
СК01.	Здатність формувати та використовувати облікову інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень на всіх рівнях управління підприємством в цілях підвищення ефективності, результативності та соціальної відповідальності бізнесу.	ПР12.	Обґрунтовувати інноваційні підходи до інформаційного забезпечення системи контролю використання ресурсного потенціалу суб'єктів господарювання та органів державного сектору з урахуванням стратегії розвитку бізнесу.
СК05.	Застосовувати методи і методики аналітичного забезпечення сучасних систем менеджменту з урахуванням стратегії розвитку підприємства в умовах невизначеності, ризику та/або асиметричності інформації.	ПР15.	Застосовувати наукові методи досліджень у сфері обліку, аудиту, аналізу, контролю та оподаткування та імплементувати їх у професійну діяльність та господарську практику.
СК07.	Здатність формулювати завдання, удосконалювати методики та впроваджувати сучасні методи фінансового та управлінського	ПР17.	Готувати й обґрунтовувати висновки задля консультування власників, менеджменту суб'єкта господарювання та інших

	обліку, аналізу, аудиту і оподаткування у відповідності зі стратегічними цілями підприємства.		користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.
--	---	--	---

Таблиця 16

**Матриця компетентностей та програмних результатів навчання, які формуються
під час вивчення навчальної дисципліни «Фінансовий аналіз»
у відповідності до освітньо-професійної програми «Податковий менеджмент»**

Шифр компетен-тності	Компетентності	Шифр програмних результатів	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК01.	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	ПР01.	Вміти розвивати та підвищувати свій загальнокультурний і професійний рівень, самостійно освоювати нові методи роботи та знання щодо комплексного бачення сучасних проблем економіки та управління.
ЗК06.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	ПР10.	Збирати, оцінювати та аналізувати фінансові та нефінансові дані для формування релевантної інформації в цілях прийняття управлінських рішень.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)			
СК01.	Здатність формувати та використовувати облікову інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень на всіх рівнях управління підприємством в цілях підвищення ефективності, результативності та соціальної відповідальності бізнесу.	ПР12.	Обґрунтовувати інноваційні підходи до інформаційного забезпечення системи контролю використання ресурсного потенціалу суб'єктів господарювання та органів державного сектору з урахуванням стратегії розвитку бізнесу.
СК05.	Застосовувати методи і методики аналітичного забезпечення сучасних систем менеджменту з урахуванням стратегії розвитку підприємства в умовах невизначеності, ризику та/або асиметричності інформації.	ПР15.	Застосовувати наукові методи досліджень у сфері обліку, аудиту, аналізу, контролю та оподаткування та імплементувати їх у професійну діяльність та господарську практику.
СК07.	Здатність формулювати завдання, удосконалювати методики та впроваджувати сучасні методи фінансового та управлінського обліку, аналізу, аудиту і оподаткування у відповідності зі стратегічними цілями підприємства.	ПР17.	Готувати й обґрунтовувати висновки задля консультування власників, менеджменту суб'єкта господарювання та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

Матриці відповідності компетентностей результатам навчання за дисципліною «Фінансовий аналіз» представлені в табл. 2а, 2б.

Таблиця 2а

**Матриця відповідності компетентностей результатам навчання
за дисципліною «Фінансовий аналіз» у відповідності до освітньо-професійної програми
«Облік і аудит»**

Компетентності		Результати навчання			
		Знання	Уміння	Комунікація	Автономність та відповідальність
ЗК01.	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	Зн1	Ум1		АВ3
ЗК06.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	Зн2	Ум1	К1	АВ3
СК01.	Здатність формувати та використовувати облікову інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень на всіх рівнях управління підприємством в цілях підвищення ефективності, результативності та соціальної відповідальності бізнесу.	Зн1	Ум1		АВ1
СК05.	Застосовувати методи і методики аналітичного забезпечення сучасних систем менеджменту з урахуванням стратегії розвитку підприємства в умовах невизначеності, ризику та/або асиметричності інформації.	Зн1, Зн2	Ум1		АВ1
СК07.	Здатність формулювати завдання, удосконалювати методики та впроваджувати сучасні методи. фінансового та управлінського обліку, аналізу, аудиту і оподаткування у відповідності зі стратегічними цілями підприємства.	Зн1	Ум1		АВ1

Таблиця 2б

**Матриця відповідності компетентностей результатам навчання
за дисципліною «Фінансовий аналіз» у відповідності до освітньо-професійної
програми «Податковий менеджмент»**

Компетентності		Результати навчання			
		Знання	Уміння	Комунікація	Автономність та відповідальність
ЗК01.	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	Зн1	Ум1		АВ3
ЗК06.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	Зн2	Ум1	К1	АВ3
СК01.	Здатність формувати та використовувати облікову	Зн1	Ум1		АВ1

	інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень на всіх рівнях управління підприємством в цілях підвищення ефективності, результативності та соціальної відповідальності бізнесу.				
СК05.	Застосовувати методи і методики аналітичного забезпечення сучасних систем менеджменту з урахуванням стратегії розвитку підприємства в умовах невизначеності, ризику та/або асиметричності інформації.	Зн1, Зн2	Ум1		АВ1
СК07.	Здатність формулювати завдання, удосконалювати методики та впроваджувати сучасні методи. фінансового та управлінського обліку, аналізу, аудиту і оподаткування у відповідності зі стратегічними цілями підприємства	Зн1	Ум1		АВ1

1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин (4 кредити ЄКТС):

№ з/п	Назва теми	Кількість годин						
		Денна форма				Заочна форма		
		Заняття з викладачем			СРС	КЗ	ІКР	СРС
		Л	П	ІКР				
Змістовий модуль 1								
1	Тема 1. Теоретичні основи фінансового аналізу.	1	1	2	5	1	2	5
2	Тема 2. Загальна оцінка фінансового стану підприємства.	1	1	2	5	1	2	5
3	Тема 3. Аналіз фінансової стійкості підприємства.	1	1	2	2	4	2	5
4	Тема 4. Аналіз платоспроможності і ліквідності підприємства.	2	1	2	2	4	2	7
5	Тема 5. Аналіз грошових коштів та грошових потоків.	2	1	2	4	2	2	5
6	Тема 6. Аналіз ефективності використання капіталу.	2	1	2	4	2	2	5
Змістовний модуль 2								
7	Тема 7. Аналіз кредитоспроможності підприємства.	1	1	2	4	1	2	5
8	Тема 8. Аналіз ділової активності та інвестиційної привабливості.	1	1	2	4	1	2	5
9	Тема 9. Оцінка виробничо-фінансового лівериджу у фінансовому аналізі.	1	1	2	4	1	2	5
10	Тема 10. Короткостроковий прогноз фінансового стану підприємства.	1	1	2	4	1	2	5
11	Тема 11. Аналіз фінансового стану неплатоспроможних підприємств та запобігання їхнього банкрутства.	2	1	2	4	1	2	5
12	Тема 12. Стратегічний аналіз фінансового ризику та його зниження.	1	1	2	4	1	2	5
Ділова гра		-	2	-	-	2	-	-
Виконання індивідуального вибіркового завдання СРС		-	-	-	8	-	-	5
Контрольна (модульна) робота		-	2	-	-	-	-	-
Виконання і захист підсумкових контрольних (модульних) робіт		-	-	-	-	2	-	-
Підготовка до контрольної (модульної) роботи		-	-	-	10	-	-	5
Усього:		16	16	24	64	24	24	72
Підсумковий контроль (залік)								
Разом: годин		120				120		
кредитів		4				4		

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

Змістовий модуль 1

Тема 1. Теоретичні основи фінансового аналізу

Сутність фінансового аналізу, його історія та роль у сучасних умовах господарювання. Фінансовий аналіз у ринковій економіці як найважливіша функція управління. Фінансовий аналіз підприємства як економічна категорія. Напрямки фінансового аналізу. Предмет і задачі фінансового аналізу.

Метод фінансового аналізу. Класифікація методів фінансового аналізу: неформалізовані методи, які ґрунтуються на описі аналітичних процедур на логічному рівні і характеризуються визначеним суб'єктивізмом. Основні типи моделей, що використовуються у фінансовому аналізі: детерміновані (адитивні, мультиплікативні, кратні, змішані) та стохастичні (кореляційні). Види фінансового аналізу та його користувачі. Зовнішній і внутрішній фінансовий аналіз.

Інформаційна база фінансового аналізу: Баланс (Звіт про фінансовий стан) (ф. № 1), Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) (ф. № 2), Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом) (ф. № 3), Звіт про рух грошових коштів (за непрямим методом) (форма 3-н), Звіт про власний капітал (ф. № 4), Примітки до річної фінансової звітності (ф. № 5), Звітність за сегментами (ф. № 6), Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва (ф. № 1-м, ф. № 2-м), Спрощений фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва (ф. № 1-мс, ф. № 2-мс), статистична звітність, дані бухгалтерського обліку, що стосуються фінансового аналізу.

Тема 2. Загальна оцінка фінансового стану підприємства

Бухгалтерський баланс як найважливіша форма бухгалтерської звітності, що відображає стан засобів підприємства та їх джерел у грошовій оцінці, кінцевий результат його виробничо-господарської діяльності на визначену дату. Характеристика складу і структури бухгалтерського балансу. Поняття валюти бухгалтерського балансу. Аналіз валюти бухгалтерського балансу.

Поняття капіталу. Дві основні концепції капіталу: фінансова природа капіталу (Г. Свіней); предметно-речова природа капіталу (У. Патон). Загальний капітал як підсумок балансу, що показує загальну суму коштів, якою володіє підприємство (актив), та їх джерела (пасив). Основний та оборотний капітал. Перманентний (постійний) і змінний капітал. Власний і позиковий капітал.

Горизонтальний і вертикальний аналіз.

Тема 3. Аналіз фінансової стійкості підприємства

Поняття фінансової стійкості. Критерії розмежування видів стійкості суб'єктів економіки. Поняття «фінансова рівновага», «фінансова стабільність» та «фінансова стійкість».

Визначення меж фінансової стійкості підприємства. Система показників фінансової стійкості суб'єктів підприємницької діяльності. Критерії розподілу груп показників фінансової стійкості та певні відповідні групи показників у внутрішньому та зовнішньому фінансовому аналізі. Визначення абсолютних показників фінансової стійкості та їх аналіз. Схема абсолютних показників фінансової стійкості у зовнішньому фінансовому аналізі та у внутрішньому фінансовому аналізі.

Наявність власного оборотного капіталу як абсолютний показник зовнішньому фінансовому аналізу та наявність власних оборотних джерел фінансування як абсолютний показник у внутрішньому фінансовому аналізі.

Аналіз відносних показників фінансової стійкості. Типи фінансової стійкості

Оцінка запасу фінансової стійкості (зони безпеки) основної операційної діяльності суб'єкта підприємницької діяльності.

Методика визначення запасу фінансової стійкості для основної операційної діяльності для зовнішнього фінансового аналізу та внутрішнього фінансового аналізу. Внутрішній фінансовий

аналіз - методика оцінювання запасу основної операційної діяльності за критерієм розмежування витрат на збут на постійні та змінні.

Тема 4. Аналіз платоспроможності та ліквідності підприємства

Сутність платоспроможності й ліквідності суб'єкта підприємницької діяльності. Виокремлення економічної категорії «платоспроможність» в межах зовнішнього та внутрішнього фінансового аналізу. Платоспроможність суб'єкта господарювання як категорія зовнішнього фінансового аналізу. Платоспроможність суб'єкта господарювання як категорія внутрішнього фінансового аналізу. Головні ознаки платоспроможності суб'єкта господарювання з відповідним їх розмежуванням в межах зовнішнього та внутрішнього фінансового аналізу. Головні ознаки неплатоспроможності суб'єкта економіки на поточний момент з розподілом їх відповідно на зовнішній та внутрішній фінансовий аналіз.

Ліквідність в загальному розумінні. Економічна категорія «ліквідність суб'єкта господарювання»: а) ліквідність суб'єкта господарювання у зовнішньому фінансовому аналізі б) ліквідність суб'єкта господарювання у внутрішньому фінансовому аналізі. Економічна категорія «ліквідність активів(майна)». Економічна категорія «ліквідність балансу». Поняття «неліквідність балансу». «Критична точка (межа) ліквідності балансу».

Поточна й перспективна платоспроможність. Склад платіжних засобів та строкових зобов'язань. Єдиний глобальний та головний показник платоспроможності у зовнішньому фінансовому аналізі – це зовнішній коефіцієнт платоспроможності як відношення грошових коштів до поточних зобов'язань. Показники платоспроможності у внутрішньому фінансовому аналізі. Ознаки неплатоспроможності суб'єкта господарювання на поточний момент у внутрішньому фінансовому аналізі.

Класифікація активів підприємства залежно від ступеня ліквідності: Групування пасивів залежно від ступеня зростання термінів погашення зобов'язань. Аналіз ліквідності балансу.

Загальне правило ліквідного балансу. Вид ліквідного балансу. Вид неліквідного балансу. Межа ліквідності балансу та її визначення. Поняття критично ліквідного балансу та моделі критично ліквідного балансу. Аналіз показників ліквідності. Методика аналізу та показників ліквідності суб'єктів господарювання у внутрішньому фінансовому аналізі. Види ліквідності суб'єктів господарювання.

Методика аналізу поточної платоспроможності. Методика аналізу перспективної платоспроможності.

Тема 5. Аналіз грошових коштів та грошових потоків

Сутність грошового потоку та необхідність його аналізу. Роль аналізу грошових потоків при визначенні можливостей внутрішнього фінансування. Зв'язок наявності грошових коштів з прибутком і рухом оборотного капіталу. Попередній, наступний (ретроспективний) і перспективний (прогнозний) аналіз грошових потоків. Основні канали надходження грошових коштів і платежів за напрямками діяльності підприємства (операційна діяльність, інвестиційна, фінансова).

Аналіз грошових коштів в національній та іноземній валюті. Аналіз руху грошових коштів прямим методом; джерела інформації при використанні прямого методу. Аналіз руху грошових коштів непрямим методом. Сутність та особливості методики аналізу грошових потоків непрямим методом.

Аналіз абсолютних та відносних показників грошових потоків. Метод ліквідного грошового потоку. Відносні показники грошових потоків. Методика розрахунку необхідної фінансової потреби.

Тема 6. Аналіз ефективності використання капіталу

Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства. Сутність прибутку підприємства та його значення. Основні завдання аналізу фінансових результатів. Джерела інформації для

здійснення аналізу.

Схема формування чистого прибутку на підприємстві. Схема платежів з доходів та прибутку підприємства, розділу та використання чистого прибутку.

Аналіз доходів та витрат підприємства. Аналіз формування валового прибутку (збитку) підприємства та прибутку (збитку) від операційної діяльності. Аналіз прибутку від реалізації продукції. Аналіз фінансових результатів від інвестиційної та фінансової діяльності.

Порядок визначення та аналіз використання чистого прибутку. Аналіз складу та структури прибутку підприємства. Аналіз чистого прибутку. Аналіз показників рентабельності (прибутковості). Аналіз прибутковості.

Показники ефективності використання капіталу, поняття прибутковості та взаємозв'язок показників віддачі й оборотності капіталу. Рентабельність продажу і коефіцієнт оборотності капіталу. Факторний аналіз рентабельності капіталу. Факторний аналіз рентабельності. Аналіз оборотності капіталу.

Показники швидкості оборотності капіталу (коефіцієнт оборотності та тривалість одного обороту). Аналіз тривалості обороту капіталу. Факторний аналіз тривалості знаходження капіталу в оборотних активах. Шляхи прискорення оборотності, економічний ефект у результаті прискорення оборотності.

Методика розрахунку суми вивільнених коштів з обігу у зв'язку з прискоренням або з приводу додатково залучених коштів у обіг за умови уповільнення оборотності капіталу. Методика розрахунку суми додаткового отримання прибутку в результаті прискорення оборотності капіталу або недоотримання прибутку, спричиненого уповільненням оборотності.

Ефект фінансового важеля. Методика розрахунку показників для оцінки ефективності використання позикового капіталу. Сутність ефекту фінансового важеля. Два компоненти ефекту фінансового важеля. Позитивний та негативний ефект фінансового важеля. Ефект фінансового важеля у випадку обліку фінансових витрат. Ефект фінансового важеля в умовах інфляції. Методика розрахунку та факторний аналіз ефекту фінансового важеля.

Змістовий модуль 2

Тема 7. Аналіз кредитоспроможності підприємства

Сутність кредитоспроможності та необхідність її оцінки. Основні задачі оцінки кредитоспроможності: Оцінка кредитоспроможності підприємства. Діюча практика банків України при оцінці кредитоспроможності клієнта.

Аналіз основних економічних показників діяльності підприємства з метою його кредитоспроможності. Врахування суб'єктивних чинників: Класифікація позичальників за результатами оцінки їх фінансового стану. Досвід зарубіжних комерційних банків у оцінці кредитоспроможності позичальника. Світова практика аналізу кредитоспроможності клієнта – юридичної та фізичної особи.

Аналіз ефективності використання кредитів. Аналіз ефективності використання короткострокових кредитів: Аналіз використання довгострокових кредитів.

Тема 8. Аналіз ділової активності та інвестиційної привабливості підприємства

Сутність ділової активності підприємства та показники, що й характеризують (коефіцієнти загальної оборотності капіталу, оборотності мобільних засобів, матеріальних оборотних коштів, готової продукції, дебіторської та кредиторської заборгованості; середній строк обороту дебіторської та кредиторської заборгованості, фондвіддача основних засобів та інших позаоборотних активів коефіцієнт оборотності власного капіталу).

Послідовність аналізу основних показників ділової активності підприємства. Вплив оборотності активів на показники ефективності діяльності підприємства.

Тема 9. Оцінка виробничо-фінансового лівериджу у фінансовому аналізі

Поняття, сутність та значення лівериджу при оцінці ефективності інвестиційної політики підприємства та ступеня виробничого й фінансового ризику.

Ліверидж у фінансовому аналізі як процес оптимізації структури активів і пасивів підприємства з метою збільшення прибутку. Поняття лівериджу як важеля, за умови посилення якого є можливість суттєво змінити результати виробничо-фінансової діяльності підприємства. Факторна модель чистого прибутку.

Рівень виробничого лівериджу як відношення темпів приросту валового прибутку (до сплати процентів і податків) до темпів приросту обсягу продажу в натуральних або умовно-натуральних одиницях. Фінансовий ліверидж як взаємозв'язок між прибутком і співвідношенням власного й позикового капіталу. Взаємозв'язок фінансового лівериджу й фінансового ризику. Поняття виробничо-фінансового лівериджу. Аналіз рівнів виробничого, фінансового та виробничо-фінансового лівериджу.

Тема 10. Короткостроковий прогноз фінансового стану підприємства

Сутність короткострокового прогнозу фінансового стану. Складання короткострокового прогнозу фінансового стану.

Прогнозування фінансового стану по грошових коштах як найбільш ліквідної частини активів. Прогноз обсягу реалізації як найважливішої бази прогнозу грошових коштів. Прогноз отримання дебіторської заборгованості. Розрахунок надходження грошових коштів за реалізовану продукцію. Прогноз витрат. Розрахунок вартості купованих матеріалів. Прогноз необхідних грошових коштів для оплати купованих матеріалів. Узагальнений прогноз грошових коштів на підставі складеної інформації про залишки грошових коштів, їх отриманні й платежів. Складання прогнозних балансу та звіту про прибутки і збитки.

Тема 11. Аналіз фінансового стану неплатоспроможних підприємств та запобігання їхнього банкрутства

Сутність неплатоспроможності та банкрутства. Умови та порядок поновлення платоспроможності суб'єкта підприємницької діяльності або визнання його банкрутом і застосування ліквідаційної процедури. Неплатоспроможність як неспроможність суб'єкта підприємницької діяльності виконати грошові зобов'язання після настання встановленого терміну їх сплати перед кредиторами, у тому числі щодо заробітної плати, а також виконувати зобов'язання щодо сплати податків і зборів не інакше як через поновлення платоспроможності. Банкрутство як визнана арбітражним судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність і задовольнити визнані судом вимоги кредиторів не інакше як через застосування ліквідаційної процедури. Причини виникнення банкрутства.

Методика оцінки фінансово-господарського стану підприємства, виявлення ознак поточної, критичної та надкритичної їх неплатоспроможності та ознак дій, передбачених статтями 156-2 – 126-4 Кримінального кодексу України, – приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства, а також для своєчасного виявлення формування незадовільної структури балансу для здійснення випереджувальних заходів щодо запобігання банкрутству підприємства. Джерела інформації.

Поточна платоспроможність – неспроможність суб'єкта підприємницької діяльності виконати грошові зобов'язання після настання встановленого терміну їх сплати перед кредиторами, у тому числі щодо заробітної плати, а також виконувати зобов'язання щодо сплати податків і зборів не інакше як через відновлення платоспроможності. Ознаки критичної неплатоспроможності. Ознаки надкритичної неплатоспроможності.

Систематичний експрес-аналіз фінансового стану підприємства (фінансовий моніторинг) за допомогою коефіцієнта Бівера (відношення різниці між чистим прибутком і нарахованою амортизацією до суми довгострокових і поточних зобов'язань). Ознака формування

незадовільної структури балансу – фінансове становище підприємства, у якого протягом тривалого часу (1,5 – 2 роки) коефіцієнт Бівера не перевищує 0,2, що відображає небажане скорочення частки прибутку, яка спрямовується на розвиток виробництва. Коефіцієнт відтворення (втрати) платоспроможності.

Заходи щодо запобігання банкрутству боржника. Фінансова допомога боржникові та санація. Мирова угода.

Тема 12. Стратегічний аналіз фінансового ризику та шляхи його зниження

Сутність фінансового ризику та необхідність його стратегічного аналізу.

Організація і методика стратегічного аналізу фінансових ризиків (визначення мети, збір інформації офіційної та неофіційної, з'ясування ризику, оцінка ризику, вибір методів аналізу). Шляхи зниження фінансового ризику. Опрацювання отриманих результатів аналізу фінансового ризику, розробка можливих заходів з його усунення та їх упровадження.

3. ПОРЯДОК ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТА

Курс складається з двох змістових модулів (ЗМ): до ЗМ1 входять теми 1-6, до ЗМ2 – теми 7-12. Заняття проводяться у вигляді лекцій, семінарських (контактних) занять. Завершується дисципліна – *заліком*.

Організація оцінювання:

Денна форма навчання

Всі об'єкти поточного контролю знань студентів з даної дисципліни поділяються на обов'язкові та вибіркові. До обов'язкових належать завдання, які всі студенти повинні виконати обов'язково під час опанування даної дисципліни. До вибіркових належать альтернативні завдання, серед яких кожен студент може вибрати завдання на власний розсуд з тим, щоб набрати необхідну кількість балів поточного контролю.

Обов'язковими об'єктами поточного оцінювання знань студентів є:

- 1) відповіді (виступи) на аудиторних заняттях – від 0 до 60 балів;
- 2) виконання контрольних (модульних робіт) – від 0 до 20 балів;

Кожен студент для одержання необхідної кількості балів поточного контролю може вибрати вибіркові індивідуальні завдання самостійної роботи за загальною кількістю оцінювання не вище 20 балів.

Вибіркові індивідуальні завдань самостійної роботи та їх оцінювання:

- аналітичний (критичний) огляд наукових публікацій за заданою тематикою - 0-10 балів;
- пошук, підбір та огляд джерел за заданою тематикою – 0-10 балів;
- підготовка презентації за заданою тематикою 0-10 балів;
- підготовка реферату (есе) - 0-10 балів;
- написання конспектів за темами, винесеними на самостійне вивчення 0-10 балів;
- підготовка фахової публікації – 0-20 балів.

За рішенням кафедри, студентам, які брали активну участь у науково-дослідній роботі, можуть присуджуватися додаткові (заохочувальні) бали за результатами поточного контролю (0-10 балів).

Завдання поточного контролю оцінюються в діапазоні від 0 до 100 балів включно.

Для студентів заочної форми навчання передбачено:

Об'єктами поточного контролю знань студентів заочної форми навчання є:

1. Відповіді (виступи) на аудиторних (контактних) заняттях – 0-40 балів
2. Виконання контрольної (модульної) роботи – 10 балів
3. Виконання і захист індивідуальних завдань для самостійної роботи в міжсесійний період – 0-50 балів.

Сесійний період

Обов'язкові об'єкти поточного контролю знань та їх оцінювання:

а) відповіді (виступи) на аудиторних (контактних) заняттях – 0-40 балів

б) контрольної (модульної) роботи – 0-10 балів.

Таким чином поточний контроль в сесійний період оцінюється від 0 до 50 балів.

Міжсесійний період

Обов'язкові об'єкти поточного контролю знань та їх оцінювання: виконання і захист обов'язкових завдань для самостійної роботи

а) домашнє індивідуальне завдання – 0-20 балів:

- за виконання індивідуального завдання – 0-10 балів;
- за захист індивідуального завдання в обговоренні його результатів з викладачем (у дні і години за графіком «Дня заочника»). – 0-10 балів;

б) індивідуальне завдання за дистанційним курсом – 0-20 балів.

Кожен студент для одержання необхідної кількості балів поточного контролю може вибрати вибіркові індивідуальні завдання самостійної роботи за загальною кількістю оцінювання не вище 10 балів.

За виконання індивідуальних завдань самостійної роботи за вибором (1-го завдання):

- аналітичний (критичний) огляд наукових публікацій за заданою тематикою – 0-10 балів; написання реферату – 0-10 балів;
- аналітичний звіт власних наукових досліджень за відповідною тематикою – 0-10 балів;
- підготовка презентації за заданою тематикою – 0-10 балів;
- виконання завдань в рамках дослідницьких проектів кафедри (факультету) – 0-10 балів.

За рішенням кафедри студентам, які брали участь у позанавчальній науковій діяльності — в роботі конференцій, підготовці наукових публікацій тощо — можуть присуджуватись додаткові бали за поточну успішність, але не більше 10 балів.

Таким чином поточний контроль в міжсесійний період оцінюється від 0 до 50 балів.

Результатами поточного контролю знань студентів в цілому оцінюються в діапазоні від 0 до 100 балів (включно).

У разі пропуску з поважних причин аудиторних занять студент *заочної* форми навчання має право їх відпрацювати за графіком консультацій.

Відпрацювання аудиторних занять можуть бути здійснені впродовж 2-х тижнів (14 календарних днів), починаючи з моменту, коли студент має знову приступити до занять (завершилася дія відповідної поважної причини), але не пізніше дня початку залікового тижня у відповідному семестрі.

Поважними причинами пропуску студентом аудиторних занять можуть бути хвороба, виклик до суду, правоохоронних органів чи до військового комісаріату; відрядження; сімейні обставини тощо, що мають бути підтверджені документально — лікарняний, медична довідка, повістка, тощо.

Порядок відпрацювання пропущених занять визначає викладач.

Підсумкове оцінювання знань студентів здійснюється у формі заліку за шкалою від 0 до 100 балів включно.

Переведення 100-бальної шкали оцінювання в 4-и бальну та шкалу за системою ECTS здійснюється в такому порядку:

Шкала оцінювання: KHEU та ECTS

Оцінка ECTS	Оцінка за шкалою KHEU	Оцінка за 4-бальною шкалою
A	90-100	5 (відмінно)
B	89-80	4 (добре)
C	70-79	
D	69-66	3 (задовільно)
E	65-60	

FX	59-21	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання
F	20-0	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним вивчення дисципліни

4. РЕКОМЕНДОВАНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

4.1. Основна література

1. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999р. №996-XIV з наступними змінами і доповненнями.
2. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку.
3. Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації: Затв. наказом Міністерства фінансів України, Фонду державного майна України від 26.01.2001 № 49/121, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 8.02.2001 за 121/5312.
4. Критерії оцінки фінансового стану недержавного пенсійного фонду: Затв. розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 27.06.2006 № 5945.
5. Методичні рекомендації з аналізу і оцінки фінансового стану підприємств: Затв. Центральною спілкою споживчих товариств України від 28.07.2006.
6. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства: Затв. наказом Міністерства економіки України від 19.01.2006 № 14 зі змінами та доповненнями, внесеними наказом Міністерства економіки України від 6.03.2006 № 81.
7. Методичні рекомендації щодо підготовки аудиторського висновку при перевірці відкритих акціонерних товариств та підприємств – емітентів облігацій (крім комерційних банків): Схвалені Аудиторською палатою України, протокол засідання Аудиторської палати України від 23.02.2001 № 99.
8. Лахтіонова Л.А. Аналіз платоспроможності та ліквідності суб'єктів підприємницької діяльності: монографія / Л.А. Лахтіонова. – К.: КНЕУ, 2010. – 657 с.
9. Лахтіонова Л.А. Аналіз фінансової стійкості суб'єктів підприємницької діяльності: монографія / Л.А. Лахтіонова. – К.: Знання, 2013 - 1092 с.

4.2. Додаткова література

1. Мак Кензи В. Использование и интерпретация финансовой отчетности : пер. с англ. / В. Мак Кензи. – Днепроп. : Баланс-Клуб Бизнес Букс, 2006. – 600 с.
2. Перар Ж. Управление финансами с упражнениями : пер. с фр. / Ж. Перар. – М. : Финансы и статистика, 1999. – 360 с.
3. Хорнгрен Ч. Т., Фостер Дж. Бухгалтерский учет: управленческий аспект : пер. с англ. / Ч. Т. Хорнгрен, Дж. Фостер. – М. : Финансы и статистика, 1995. – 416 с.
4. Уолш Кяран. Ключевые показатели менеджмента. Полное руководство по работе с критическими числами, управляющими вашим бизнесом / Пер с англ. О.В. Чумаченко. – 4-е изд. – К.: Companion Group, 2008. – 880 с.
5. Уолш Кяран. Ключевые показатели менеджмента: руководство по работе с критическими числоами, управляющими вашим бизнесом / Пер. с англ. О.В. Чумаченко. – 4-е изд. – К.: Companion Group, 2006. – 400 с.
6. David Alexander, Anne Britton, Ann Jorissen, Martin Hoogendoorn, Carien van Mourik. International financial Reporting and Analysis, 6th Edition. – 2014 Cengage Learning EMEA. – 870 p.
7. Charles H. Gibson. Financial Statement Analysis, 13th Edition. – 2013 South Western, Cengage Learning. – 668 p.
8. Krishna G. Palepu, Paul M. Healy. Business Analysis and Valuation: Using Financial Statements, 5th Edition, International Edition. – 2013 South Western, Cengage Learning.

9. Michael J. Sandretto. Cases in Financial Reporting. International edition. – 2013 South Western, Cengage Learning. – 543 p.
10. Herve Stolowy, Misel J. Lebas, Yuan Ding. Financial Accounting and Reporting a Global Perspective. - 4th ed. – 2013 Cengage Learning EMEA. – 666 p.
11. 37. Eccles R.G. The Integrated Reporting Movement: Meaning, Momentum, Motives, and Materiality / Robert G. Eccles, Michael P. Krzus. – John Miley & Sons, 2014. – 336 p.